

Datum 2020-11-10

Till:
Justitiedepartementet
Enheten för familjerätt och allmän
Förmögenhetsrätt
Henrik Holmberg
ju.remissvar@regeringskansliet.se

diarienummer Ju2020/03115/L2

Remiss av betänkande en ny lag om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal (SOU 2020:51)

Inledning

Från Sveriges Konsumenters sida välkomnar vi en ny lag som reglerar både köp av varor, och som också omfattar det digitala innehåll som fler och fler varor innehåller, samt digitala tjänster som konsumenterna kan ladda ner eller streama. Det är också bra att lagstiftningen föreslås gälla även när en konsument bara betalar med sina personuppgifter.

Vi tycker också det är bra att lagförslaget i så stor utsträckning anpassat sig till de fullharmoniserade EU-direktiven på konsumenträttens område.

Detta gäller både direktiv om vissa aspekter på avtal om försäljning av varor (varudirektivet), och direktiv om vissa aspekter på avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll och digitala tjänster. Detta är något som underlättar vid gränsöverskridande handel.

Men vi är kritiska till att man inte fullt ut tagit tillvara den möjlighet som varudirektivet ger gällande omvänd bevisbörda under två år, utan nöjt sig med direktivets minimitid på ett år. Våra varor, både med och utan digitalt innehåll och digitala tjänster blir mer och mer komplicerade, och oftast har företagen både mer kunskap om de varor och digitala tjänster som säljer, och större möjlighet att bevisa huruvida felet är ursprungligt eller ej. Vi är också kritiska till det försämrade konsumentskydd som utredningen föreslår gällande köp av levande djur som kostar mer än en tiondel av prisbasbeloppet. Detta kommer att innebära olika regler för olika varor gällande den ett-åriga bevisbörderegeln som föreslås, och ett sämre konsumentskydd i svensk lagstiftning i förhållande till de flesta andra länder i Europa.

Problem gällande bevisbörderegeln

Ett av de största problemen när en konsument försöker få rättelse då man köpt en vara med ett ursprungligt fel är att kunna bevisa att felet är ursprungligt, och inte något som man av vårdslöshet eller olyckshändelse råkat orsaka. För att få rättelse måste man också kunna bevisa att det inte handlar om ett normalt slitage som man får stå ut med. Detta är också något vi har sett både i de reklamationsärenden som vi i vår rådgivning stött på, likväl som i de beslut som

kommer från Allmänna reklamationsnämnden, där det är större chans att få rättelse så länge bevisbördan ligger på företaget.

Därför är det av största vikt att den omvända bevisbörderegeln, alltså då det är säljaren som ska bevisa huruvida felet är ursprungligt eller ej, är så lång som möjligt.

Vi har i våra politiska lösningar för en hållbar konsumentpolitik tagit upp problemet, och föreslår att man ska stärka konsumenternas lagliga rätt att reklamera varor med ursprungliga fel genom att utöka den omvända bevisbörderegeln till den fulla reklamationstiden på tre år. Detta är något som det fullharmoniserade varudirektivet inte tillåter, men då borde vi åtminstone ta tillvara den möjlighet som två års omvänd bevisbörda ger. Detta skulle kunna vara ett incitament att tillverka produkter av god kvalitet som håller längre och därmed bidrar till en mer hållbar konsumtion. Redan idag finns ju en frivillig garanti som tillverkare och/eller säljare erbjuder för vissa varugrupper, där den frivilliga garantin kan vara mycket längre än den lagstadgade tre-åriga reklamationsrätten. Detta gäller särskilt för varor där den förväntade livslängden förutsätts vara längre än så.

<https://www.sverigeskonsumenter.se/media/ie2bf4nv/politiska-lo-sningar-svk-2018 .pdf>

Samma presumptionsregel för alla varor, även för levande djur

Det skulle också underlätta för konsumenten att man bara har en tidsfrist att hålla reda på gällande presumptionsregeln för fysiska varor, nämligen den tvååriga regel som redan idag gäller vid köp av byggnadsdelar som är avsedda att utgöra en huvudsaklig del av ett en- eller tvåbostadshus. För den genomsnittlige konsumenten är det svårt att förstå varför vissa varugrupper har olika lång presumptionsregel och att köp av levande djur över en tiondel av basbeloppet kan avtalas bort. Detta när de flesta reglerna i lagen inte går att avtala bort.

Dessutom är ju en av de viktiga förutsättningarna vid reklamation att bevisa att det faktiskt är ett fel i varan. Detta gäller också köp av levande djur, och den bevisningen ligger ju alltså kvar på konsumenten. Så redan i detta inledande skede faller många reklamationer bort, då det är svårt för konsumenten att bevisa sådant som intermittenta fel, alltså sådana fel som kommer och går. Samma sak gäller till exempel lynneproblem hos djuret och fel som grundar sig på muntligen utlovade egenskaper och brustna förväntningar hos konsumenten. Det finns dessutom i den föreslagna lagen möjlighet för säljaren att informera köparen ifall varan på något sätt avviker från angivna objektiva krav på varan, som köparen uttryckligen och separat kan godkänna. Något som borde kunna användas i de fall säljaren inte kan garantera djurets hälsa och andra egenskaper.

Dag som ovan

Maria Wiezell
Konsumentjuridisk expert

Box 38001, 100 64 Stockholm
BESÖK Hornsgatan 172
TELEFON 08 674 43 00
info@sverigeskonsumenter.se
www.sverigeskonsumenter.se